

גט פשוט פרק עשירי

משנה

גט פשוט עדין שנים ומתוכו מקושר שטר פשוט¹³⁵ שאינו מקושר בתפירות, עדין עדין שלשה ומאחוריו חותמים בסוף השטר. ובשטר מקושר¹³⁶ שסגור על ידי תפירות¹³⁷, העדים חתומים מבחוץ¹³⁸. ואם הפך וכתב בפשוט את עדין מאחוריו¹³⁹, או כתב במקושר את עדין מתוכו, שניהם פסולין שלא נעשו כתיקון חכמים¹⁴⁰. רבי חנינא בן גמליאל אומר, מקושר שעדין חתמו מתוכו ולא מאחוריו כשר, מפני שיכול לעשותו לשטר פשוט על ידי שיפתח את התפירות שבשטר¹⁴¹. רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה. שטר פשוט מחתים בו שני עדים ושטר מקושר מחתים שלשה שכך תקנו חכמים. פשוט שכתב בו עד אחד ומקושר

135 כל השטרות נקראים גט כמו שא' וגט חוב שאין בו אחריות, ובעוד מקומות. רשב"ם ותוס'.

136 כתב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה וכופלה על החלק ותופר. ואחר כך כתב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר כדי מקום תורף השטר. רשב"ם.

137 כמו שפי' בגמ' ובלבד שלא יהיו קשריו מרובים מעדין. והטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט והוה הנקרא הפשוט שבמקושר. וכל כפל וכפל ב"ע ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קסת הסופר. רשב"ם.

138 תוס' שואלים לר"ב"א שאמר בגמרא מלמטה למעלה חתמו ומאחורי הכתב כנגד הכתב נחשוש שמה יכתוב למעלה מעדים מה שירצה וימחוק את השטר הראשון ויעשנו פשוט. וי"ל שיגזוז את הגליון שבצד השטר. וא"ת מדוע כשהקשו לר"ה שאמר בין קשר לקשר מבחוץ ניהוש דילמא זיף ליה וכתב מאי דבעי בפנים בסוף השטר והעדים של אחוריו מעידים על כל השטר. מדוע לא תי' שיגזוז את הקלף היתר על השטר?. ומת' ריב"ם שאינו יכול לגזוז אותו שמניחו בשביל האשרתא שרוצה לעשות בסוף אבל מן הצדדים יכול לגזוז. או שטייטט אותו לצד שחור את החלק שעל העדים שלא יוכל לזייף אותו בתוכו. וא"ת שנחשוש שכתב מה שירצה על הגליון שבין העדים עד סוף השטר למ"ד מלמטה למעלה והשטר הבא יהיה בשיטה אחת עם עדין שהרי מניחו בשביל האשרתא. וי"ל שטייטט אותו אבל בלא טיוטא יכול לזייף, ואפי' שהעדים חתומים זה תחת שאין באתה שיטה של שטר שיזדייף אלא עד אחד, מ"מ יכול לכתוב על אותו עד אחד שחייב לו מאה מנה והוא כתב ידו, ולכך צריך לפרש שמטייטט אותו. וכן לר"ה שאמר בין קשר לקשר יש לחוש שימחוק את כל השטר מבפנים ויכתוב למעלה מן העדים בגליון או מן הצד כנגד העדים ויהיה כתב ידו בשיטה אחת עם השטר. וי"ל שמטייטט אותו מבחוץ כנגד העדים, והוא דוחק גדול הוא שמשמע שכשר בלא טיוטא, ובכתובות א' לכתבו אחספא שבקלף היה טועה לכתוב במקום טוב. וגם צ"ע אם מקושר שחתום בכתב ידו מצד שני מועיל אבל אין ראייה מקלפים שלנו שיכול להזדייף מצד השחור לקלפים שבימיהם. תוס'.

139 שמה יעשנו מקושר ויהיה שטר מוקדם, ואפי' לא חתמו אלא ב' גזרו שנים אטו שלשה. וא"ת הלא במקושר יש חלק בין שיטה לשיטה, ואיך יעשה פשוט למקושר. וי"ל שהיה כתוב כסדר פשוט. תוס'.

140 ופסול מפני שזמנו של הפשוט אינו שווה לזמנו של המקושר שכותבים בו את הזמן של השנה הבאה. רש"י קידושין מ"ט. אם הוא שטר חוב אינו גובה בו מלקוחות ואם הוא גט אשה אינה מגורשת. רשב"ם.

141 תוס' שואלים ש כל השטרות הפשוטים שחתומים בהם ג' עדים יהיו פסולים שיעשם מקושרים ויהיו מוקדמים. ואם נאמר כאן שנדרון בפשוט מה הק' בגמ' לדברי ר"ה ב"ג אינו דומה זמנו של זה לזמנו של זה. הרי מקושר זה אינו דין כשאר מקושרים. ואומר ר"י שנח' במשנה כשידוע לנו שהוא עושה את ההלואה שנה אחת קודם הזמן הכתוב בה כדין מקושר, ויש לחשוש שמה פרע, ורבי הק' לר' חנינא ב"ג כיון שמקושר זה כתוב בו שנה אחר ההלואה א"כ הוא מאוחר שלא ימנה אלא מזמן הכתוב ושמה זייף בו וכשירצה לפרוע ויאמר נאבד שטרי ויכתוב שובר ביום פלוגי פרעתי לו מנה ואח"כ יעשה את השטר פשוט ויחשבו שעתה היא שעת ההלואה. ותירצו שר"ח סובר שאין כותבין שובר. וק"ק אם דינו כפשוט שבא לפנינו מה א' וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט, בלאו הכי נדון כפשוט ואומר ר"י שאם לא יעשאו פשוט אלא כמו שהוא הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר שפרעו ולא גובים בו. אבל כשיעשאו פשוט לא יוכלו להרגיש שהוא רמאות. וי"ל שרבי סובר שגם שט"ח המאחורים פסולים, או שכשיעשה שובר יכתוב בו פרעתי הלוואה שכתוב בו זמן פלוני. ונראה לי שאם יעשה שובר מקושר לא יבוא לידי חשש כלל. תוס'.

שכתב בו שני עדים, שניהם פסולין.

גמרא

ר"ח א' יש גט פשוט ומקושר "שדות בכ" יקנו וכ' בספר וחתום והעד עדים"
שואלת הגמרא מנין לומדים שיש שני מינים של שטרות ששונים זה מזה בעדים ובקישור?
אמר רבי חנינא, נאמר: "שְׂדוֹת בְּכֶסֶף יִקְנוּ וְכָתוּב בְּסֵפֶר" זה פשוט, כעין ספר.
וְחָתוּם" וחתום זה מקושר שהוא צרור וחתום ומקושר. "וְהָעֵד" ¹⁴² שנים "עדים"
שלשה, שנים לפשוט שלשה למקושר. ולא אומרים להיפך, מפני שמתוך שגט
מקושר נתרבה בקשריו ¹⁴³ נתרבה בעדיו. רפרם אמר, מהכתוב: "וְאָקַח אֶת סֵפֶר
הַמִּקְנָה" זה פשוט, "אֶת הַחָתוּם" זה מקושר, "וְאֶת הַגְּלוּי" זה פשוט שבמקושר,
הטופס של גט מקושר ¹⁴⁴. "הַמְצוּהָ וְהַחֲקִים" אלו הדברים שבין פשוט למקושר. זה
עדיו שנים וזה עדיו שלשה, זה עדיו מתוכו וזה עדיו מאחוריו, שמתוך שנתרבה
בקשריו נתרבה בעדיו.

רמי ב' א' "על פי שנים עדים או ע"פ שלשה עדים יקום דבר"
או על פי שלשה עדים יקום דבר" אם תתקיים
עדותן בשנים למה פרט בשלשה? לומר, שנים לפשוט שלשה למקושר, ומתוך
שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו. שואלת הגמרא, הרי הכתובים בא לדבר אחר.
כמו ששנינו בברייתא, שהכתוב: "שְׂדוֹת בְּכֶסֶף יִקְנוּ וְכָתוּב בְּסֵפֶר וְחָתוּם וְהָעֵד
עֵדִים" בא ללמד עצה טובה ¹⁴⁵ ¹⁴⁶. "וְאָקַח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת הַחָתוּם הַמְצוּהָ
וְהַחֲקִים וְאֶת הַגְּלוּי" שכך מעשה. "על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום
דבר" להקיש שלשה לשנים במחלוקת רבי עקיבא וחכמים במסכת מכות? אלא
עונה הגמרא, גט מקושר הוא מדרבנן והכתובים הם אסמכתא בעלמא.

וחכמים תקנו גט מקושר במקום של כהנים. שהיו מקפידים ומגרשים את נשותיהם
מתוך כעס, שהרי גט פשוט נכתב במהרה. וכשהיו נחים מרוגזים, אינם יכולים
להחזיר גרושותיהן מפני שגרושה אסורה לכהן. וחכמים עשו תקנה שיגרשו בגט
מקושר, כדי שעד שיכתבו ויעשו את הגט תתישב דעתם ולא יגרשום ¹⁴⁷. ועשו

142 כמו שא' כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד כמו שפרט לך לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו' מכלל שעד סתם הרי כאן שנים. רשב"ם.

143 מתוך שהחמיר בו הכתוב והטריח לעשות קישורין החמיר בריבוי עדים. רשב"ם.

144 שכתוב כעין שטר שלנו. רשב"ם.

145 כמו שמפ' בחזקת הבתים ככתוב ונתתם בכלי חרש למען יעמדו וגו'. רשב"ם.

146 גם בפשוט יש הרבה דברים שצריך להזהר שלא יחתמו לא מלמעלה ולא מן הצד אלא מתחתיו ושלא ירחיקו העדים יותר משיטה אחת. וכיון שאפ' לומר שבא לפשוט ולפרשו כמו שפירש אין לומר שבא לדרשה. תוס'

147 תוס' מסתפקים אם בזה"ו כשכהן מגרש את אשתו צ' לעשות מקושר. האם מפני שאין אנו בקיאים בו בטוב נכון יותר לעשותו פשוט שהוא קל יותר, או לא תקנו אלא באותו מקום. ור"י היה אומר שלא תקנו שחובה לעשותו מקושר אלא כדי שלא יפסידו נשותיהן התקינו לעשותו כן. תוס'.

תקנה זו גם בשאר שטרות, כדי שלא תחלק בין גיטין לשטרות¹⁴⁸.

ונחלקו היכן העדים חותמים בגט מקושר, רב הונא אמר בין קשר לקשר. ורב ירמיה בר אבא אמר אחורי הכתב, כנגד כל הכתב מבחוץ¹⁴⁹.

גט מקושר שבא לפ' רבי וא' אין זמן אמר רמי בר חמא לרב חסדא, לרב הונא שאמר בין בזה והתירו וראה את הזמן קשר לקשר, לכאורה הוא בין קשר לקשר מבפנים.

והרי אותו שטר מקושר שבא לפני רבי, ואמר רבי אין זמן בזה?! ואמר רבי שמעון ברבי לרבי, שמא הוא מובלע בין קשריו, והתירו וראה את הזמן. ואם נאמר שהעדים חותמים בין קשר לקשר מבפנים והם מובלעים בין קשריו כמו הזמן, מדוע רבי הקפיד רק על הזמן ולא אמר והלא אין בו עדים? אמר לו רב חסדא, רב הונא סובר שהם חותמים בין קשר לקשר מבחוץ וחתימות העדים נראות בין חריצי הקשרים.

אין חשש בגט מקושר לזיוף כיון שואלת הגמרא, נחשוש בשטר מקושר, שאין העדים שכתוב בסוף השטר שריר וקיים חתומים בו בסוף השטר אלא בראשו, שמא יזייף ויכתוב מה שירצה בסוף השטר? מתרצת הגמרא, שכתב בסוף השטר 'שריר וקיים', והיא הוכחה של סוף השטר ואינו יכול להוסיף אחריו. שואלת הגמרא, נחשוש שמא אחרי שכתב 'שריר וקיים' יכתוב מה שירצה, ויחזור ויכתוב בסוף הכתב 'שריר וקיים' אחר? עונה הגמרא, שאין כותבים בשטר שתי פעמים שריר וקיים הרואה יודע שהוא זיוף.

שואלת הגמרא, נחשוש שימחוק את הכתוב שריר וקיים ויכתוב מה שירצה, ויכתוב בסוף שריר וקיים? עונה הגמרא, הרי רבי יוחנן אמר שסופר שטעה והגיה ותלה מילה או שתיים בין שיטה לשיטה, ואחר כך קיימה בסוף השטר¹⁵⁰, השטר כשר. ואם מחק אפילו מה שהגיה עליו פסול, אפילו שמקוים. ומחיקה שפסלו הוא במקום כתיבת 'שריר וקיים'¹⁵¹, וכשיעור 'שריר וקיים', וכל שכן אם המחק יותר¹⁵².

148 שאם תפסלנה בשטרות יבואו לפסול אף בגיטין, או שמתוך שהורגלו לעשותו מקושר יעשו בגיטין. תוס'.
149 כמו שמוכח לקמן שלדבריו מחזיקים את חתימת עדים כנגד כל סוף הכתב ואינו צריך לכתוב שריר וקיים שמקום חתימת העדים מקיים כל הכתב כנגדו מבפנים. רשב"ם.

150 כמו שאנו כותבין תיבה פלונית דביני חטי שריר וקיים. רשב"ם.

151 כגון אחר במנא דכשר למיקניא ביה ומחוקו והגיה מה שרצה ואחר כך כתב שריר וקיים אבל באמצע הכתב אין לחוש שהרי הדבר ניכר שקודם שנכתב שריר וקיים בזה השטר נמחק ונתקיים. רשב"ם.

152 כדי להערים ויכתוב מה שירצה ואח"כ יכתוב שריר וקיים לכך פסול בכל מקום שנוכל לומר בכאן היה יכול להיות כתוב שריר וקיים, אבל בפחות משריר וקיים אין כל חשש. תוס'.